

Népszavazás után

A végeredmény ismert, a bizonyítványok magyarázatai is legalább annyira sok(k)oldalúak, mint a kampány-szövegek voltak. Lelkészként elgondolkodtam néhány kérdésen.

2. oldal

A keresztyén történetírás

Az emberben mindig is élt a tudás és a megismerés áthagyományozásának vágya, ami az idő múlásával és a lehetőségek szélesedésével egyre kifinomultabbá és részletesebbé vált.

4. oldal

Fejfák a Kárpát-medencében

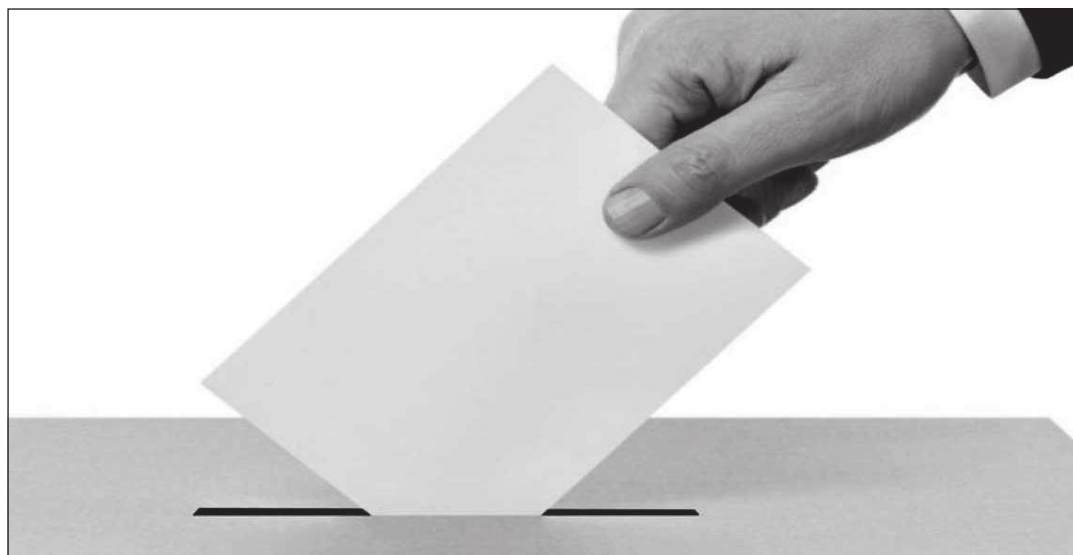
Temetőárkokból, szemétdombokról, elhagyott temetők bozótosából, egyházi és magán személyek adományából alakult ki az a fejfa-gyűjtemény, mely jelenleg 130 sírjeltől áll.

3. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2018. NOVEMBER • 29. évf. 21-22. szám • Ára 3 lej

„A legkevésbé sem törődöm azzal, hogy ti hogyan ítéltetek”

Sok embert megdöbbentett a családról rendezett népszavazás kimenetele, az alacsony részvétel, a szavazást megelőző napok gyűlölettel és ravaszkodással teljes hangulata és a társadalom egészének hozzáállása ehhez a kérdéshez. A hitvalló keresztyén emberek csalódottak voltak a félresikerült (vagy talán a szándékosan elrontott?) népszavazás után.

Mindenek előtt tegyük fel a legkézenfekvőbb kérdést: vajon várható-e lelki tartás, igei látás és hitvalló magatartás egy olyan társadalomtól, amelyik a kommunizmus sötétségéből a liberalizmus csillogásába tántorgott át? Egyik vakságot a másikra cserélte fel a társadalmunk.

A lelket nyomorító és a hitet a szívekből kiirtó istentagadó kommunizmus gondoskodott arról, hogy már zsenge gyermekkortól beleneveljék az emberekbe minden lelkinél a tagadását, Istentől, az egyháztól, a hittől való elfordulást és a másik embertől, a besűgástől való állandó félelmet.

A kommunizmus bukása után egy rövid időre úgy tűnt, hogy sokan visszatálnak Istenhez, újra rátalálnak az egyházra, az istentiszteletre és a Biblia olvasására. De olyan volt ez, mint a magvető példázatában a köves földre esett mag sorsa: gyorsan kihajtott, de gyökeret nem tudott verni, és amikor a nap rásütött, akkor elszáradt. A szabadság és a birtoklás illúziója, a szellemi-lelki korlátok meglazulásának egyre intenzívebb megélése pedig gondoskodott a perzselő ragyogásról. Alig volt világosság, mert mindent betöltött a csillogás.

A csillogásnak és a szabadság mámorának pedig megvannak a vámszedői: egy teljesen irányt tévesztett politikai elit, amelyik jól ráérezett arra, hogy nem csak a félelemben élő, hanem a vágyakozó társadalom is kitűnően irányítható.

Folytatása az 5. oldalon

Az író és könyvtáros, aki érzi a könyvek illatát

A könyvek a megnyugvás és a harmónia illatát árasztják, mondja Schönberg Éva könyvtáros, író, aki szerint az a felnőtt, aki becsüli a könyvet, a gyermekeinek is tovább tudja adni az azok iránti szeretetét.

– Tényleg van illata a könyveknek?

– Igen, ha tárgyilagos akarok lenni, akkor a könyvek valóban van illata, az új könyvek nyomdaillata van, a régiek viszont valamiféle édeskés, vanília illata. A szubjektív véleményem pedig az, hogy a könyvek a megnyugvás és a harmónia illatát árasztják. Amikor belépek a könyvtárba, úgy érzem, mintha hazaérkeztem volna. Ám nem csak az illatuk, hanem a tapintásuk is fontos, mert nincs annál megnyugtatóbb, mint amikor elhelyezkedem a nappalim kedvenc zugába és kézbe veszem „A Könyvet”.

6. oldal

www.facebook.com/harangszo

Népszavazás után

„Íme, látom a megnyílt eget és az Emberfiát, amint Isten jobbjára felül áll. Akkor azok hangosan kiáltoztak, bedugták a fülüket, és egy akarattal rárohantak, azután kiűzték a városból kívülre, és megkövezték.” ApCsel 7,56-58

A kampány ideje alatt azt mondtam, hogy butaság az egész referendum, mire szépen felvilágosítottak súlyos tévedésemről. Ennek köszönhetően, dacból is követtem aztán a különböző, olykor egymásnak feszülő nyilatkozatokat, felhívásokat, majd az érdektelenségbe fulladt maratoni nyüglődést.

Feltűnt egy felmérési lehetőség, amelyben ki-kiszavazhatott, hogyan viszonyul a referendumhoz. Két, egymással homlokegyenest ellentétes lehetőséget kiragadtam: szavazni fogok, mégpedig igennel, mivel a család egy férfitől és nőből áll, ez van a Bibliában, eszerint éltek őseink is az elmúlt évezredekben, és én is így akarom nevelni gyermekeimet. Ez Isten és a világ rendje, nem véletlenül tanítja így nekünk az egyház.

Másik lehetőség: Nem megyek el. Nem értek egyet azzal, hogy egy ilyen referendument az egyházak vagy hozzájuk köthető csoportok kezdeményezzenek. Nem kellene megengedni, hogy az egyházak ilyen mértékben beleszóljanak a társadalom életébe.

A népszavazási végeredmény már ismert, a bizonyítványok magyarázatai is legalább annyira sok(k)oldalúak, mint a kampány-szövegek voltak. Lelkészként elgondolkodtam néhány kérdés fölött.

A család, házasság témája hogyan juthatott odáig, hogy az egyháznak afelett kell szavazniuk, amit valóban évezredek óta hirdetnek, szolgálnak? Hogyan juthatott a társadalom egy rétege oda, hogy az egyház beleszólását is megtiltana a témában?

Az egyház tekintélyvesztését nagyjából a francia forradalom (1789) idejétől, a felvilágosodástól eredeztetik. Nekünk elegendő most csak a második világháborúig, az ateista hatalom kezdetéig visszamenni. Az egyház teljes visszaszorítása, elnémitása, leghűségesebb papjainak meghurcolása közepette az egyházi élet csendesesen a hallgatás katakombáiba szorult.

De minden reakció ellenreakciót szül alapon, népünk csendben ragaszkodott egyházához, hagyományaihoz. Nem keresztelhetők templomban pedagógusok, pártalkalmazottak és hasonlók gyermekeit, de baráti alapon megtették otthon vagy a lelkészi hivatalban. Csak szűkebb közösségekben mertünk szólni a szerencsétlen Ceausescu-féle, rengeteg tragédiát okozó abortusztörvényről, mert az egyháznak nem lehetett szava a társadalomban.

URI ÍMRE FELVÉTELE

A házasság, a család a rendszerváltás utáni szűk három évtizedben került ki igazán az egyház hatótávolságából, akkor, amikor éppen az egyházi élet felszabadulásától vártunk megújulást.

Mert átviharzott felettünk egy csendes, mondanám alattomos felvilágosodás. A korábban irigyelt nyugati kultúra, a televízió és világháló sátáni hatásai, a megélhetési migráció családszakító erői megrengették az ősi falakat.

Éppen a referendum idején talákoztam az elgondolkodásra figyelmeztető adatokra: Romániában naponta 120 válást mondanak

Érdemes lenne az egyháznak megvizsgálnia, az utóbbi évtizedekben mit és mennyit tehetett a szabad, illetve szabados szexualitás ügyében.

ki, általában 15 évig ha tart egy házasság, a gyermekek magas százaléka házasságon kívül születik. (Magyarországon majdnem fele.) Vannak rosszabb arányok is a világban, itthon is lehetnek felekezeteken belüli különbségek, a tények azonban riasztóak. Egyháznak és társadalomnak egyaránt súlyos kérdések merülnek fel!

Érdemes lenne az egyháznak megvizsgálnia, az utóbbi évtizedekben mit és mennyit tehetett a szabad, illetve szabados szexualitás ügyében. Nyilvánvalónak tűnik, hogy számtalan gond ebből ered. Hány fiatal kérdezte meg kedvenc lelkészét ilyen kényes témában? Hányan kérdezték meg egyházuk képviselőit, mielőtt válásra döntöttek. Olyan bonyolult kérdésekkel kell szembesülnünk, mint az önmegvalósítás, akár a párosságban is.

Nyilván sokkal könnyebb az egót emelni a szabad és könnyen elérhető szexualitásban, akár párcserék és gyermekek iránti felelőtlenség árán is, mint tanulás, vállalkozás sikerélményeiben összefogni és küzdeni. Számtalan baj ebből ered. Valahol ebben gyökerezik a

sok nemi erőszak is, de legalább azt a polgári törvény bünteti. Az egyház és társadalom, lelkészek és gyülekezetek kölcsönös bizalmára kell visszatérni, és ez komoly lelkigondozást igényel az egyház szolgáitól.

Egy tekintélyes, hitében, életvitelében példás gyülekezetben az egyházfegyelmezés is segíthetne, bár ez még rázósabb téma manapság. Hiszen közismert, a „ne szóljon bele a pap, még az Isten se” primitív gondolkodás. A fölényes missziói, pasztorálpszichológiai, mentálhigiénés szövegek idején gyermekeink pornóanyagokat nézegetnek, még a vallásórán is. Bizony, Isten Filepjeinek csatlakozniuk kell a szekerekhez, melyeken fiataljaink a vesztükbe vezető GPS-eket követik.

Elenyésző kisebbségnek tekinthetnénk a homoszexuálisok, leszbikusok arányát, amiért szintén feleslegesnek tűnhetett a referendum-lárma. Még érzelmes lesbikus vallomás is felkerült a világhálóra a kampány idején, a vélemények abban is megoszlottak. Az utóbbi években a felvonulásokon, fesztiválokon hevesen jogot követelő másság azonban mintha növekvő számokat jelezne. Némely vélemények szerint genetikai adottságoknak köszönhetően. Ezen időztem egy kicsit. Mi van, mi lesz akkor, ha valamilyen genetikai változás miatt nagyobb arányban lesznek ilyenek a hagyományos családban élőknel?

Végső soron elképzelhető, de mi lesz, ha arra a következtetésre jutunk, hogy a bűn által megrontott embervilág deformációi miatt végső soron Isten ítélete ismétlődik a régi Szodomától világméretekig? Isten beleszólását nem állíthatja meg senki. A reformáció 501. évétől kezdődően az egyháznak pedig erre is választ kell adnia. Biztosra vehető, hogy az utolsó időkben tőle várják el a helyes irányt.

A bibliás, hitvalló keresztyénségnek mindig lesz válasza az élő egyházban, melyet sokkal inkább befogadni, értékelni kell, mintsem kitessékelni a társadalomból.

Fejfák a Kárpát-medencében

„Kikísérik a temetőbe, s ott ő őrít áll sírhantja fölött. Édesek számára a sírgödör rögei; az egész népet vonultatja fel maga után, s előtte is számtalanok mennek!” (Jób 21,32-33)

Nemrég Kolozsváron került sor egy fejfa kiállítás megnyitására, majd pedig azt követően egy kerekasztal-beszélgetésre. A beszélgetés meghívottjai: Dr. Zalatnay István (az Erdélyi Gyülekezet vezető lelkésze), Dr. Buzogány Dezső (egyháztörténész, a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet professzora), Novák László Ferenc (etnográfus, történész), Pozsony Ferenc (etnográfus, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem professzora), Máté Tamás (Ketesd alpolgármestere, fafaragó, fejfa metsző), Bogár Sándor és Polóny Levente (gyűjtők), Uri Imre (szilágyborzási lelképásztor).

A budapesti Erdélyi Gyülekezet (Reménység Sziget) kiállítása Bogár Sándor és Polóny Levente hosszú évek óta tartó kutatómunkáját mutatja be, fotókkal és szöveges magyarázatokkal.

Az Erdélyi Gyülekezet, dr. Zalatnay István vezető lelkész hathatós közreműködésével 2009-ben nyitotta meg az akkor még 90 darabos fejfagyűjteményéből álló kiállítását. A gyűjtemény Bogár Sándor és Polóny Levente többéves kutatómunkájának eredményeképpen jött létre. Több esztendeje járják a protestáns (főleg református) temetőket és a fából készített síremlékekről készítenek fénykép- és mozgóképfelvételeket, feljegyzé-

seket, kutatják a már eltűnőben lévő hagyományhoz kapcsolódó szokásokat, a fejfák eredetét, azok motívumainak jelentését, faragásuk módját.

Kutatóútjaik során gyűjtötték össze temetőárkokból, szemétdombokról, elhagyott temetők bozótosaiból, helyi egyházi előjárók és egyéb polgári személyek adományából azt a fejfagyűjteményt, mely jelenleg mintegy 130 darab sírjelből áll, de folyamatosan bővül. A Kárpát-medence majdnem minden nagyobb tájegységéről sikerült anyagot gyűjteni. A gyűjtemény nem egy lezárt anyag, hanem egy folyamatosan bővülő, változó és újabb kihívásokat és célokat tartogató feladat pillanatnyi lenyomata.

2011-ben a gyülekezet épülő templomának altemplomában nyitották meg a folyamatosan gyarapodó fejfagyűjteményből álló kiállítást.

A kolozsvári fejfakiállításon megtekinthető valamennyi református magyar tájegység fejfa-típusa (30 darab), színes fényképek és szöveges magyarázatok révén. A kiállítás megnyitása alkalmával levetítették a gyűjtők által készített *Fejfák Erdélyben* című dokumentumfilmet.

A kiállítás kurátora Bogár Sándor és Polóny Levente. A kiállítás megnyitására dr. Novák László Ferencet (Nagykőrös) kérték fel, aki 35 éven keresztül vezette a nagykovácsi Arany János Múzeumot, majd a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága Dél-Pest megyei történeti-néprajzi osztályának vezetője volt. Többek között megtudhattuk, hogy az általános *fejfa* elnevezés tájegységenként változhat, van ahol *gombfának*, *gom'fának* vagy *kopjafának* nevezik ezeket a sírjeleket, ám mégis törekednünk kell az elnevezésbeli következetességre, mivel „minden kopjafa fejfa, de nem minden fejfa kopjafa.” A kopjafa ugyanis kifejezetten a katonákat, harcban elesett hősöket illette meg. Orbán Balázs írja: *a valóság az, hogy a „fejfa”, „főtől való fa”, „gombfa” a magyarságnál is általánosan használt (bár számos változatban előforduló), ... sírjel, míg a kopja a katonai szolgálatot teljesítőt megillető sírjel. Ilyenformán a „kopjafa” mint a „fejfa”-t helyettesítő fogalom – értelmetlen.* (Orbán Balázs: *A Székelyföld leírása. I-VI. Budapest, 1868-1872 (fejfák, kopjafák: I. 140, 142. III. 16. IV. 195.).*

A jellegzetes fejfás temetkezés tájegységenként kötődik a protestáns magyarsághoz, és azon a helyeken található meg ahol a magyar reformátusság is jelen van: Felvidék, Kárpátalja, Kunság, Szerémség, Ormánság, Szilágyság, Kalotaszeg, Székelyföld. Jellegzetes csónak alakú fejfák találhatóak a Tiszántúl, Szatmár és Bihar vidékén.

Az utóbbi ötven évben a megváltozott temetkezési szokások kezdenek beszivárogni

a református temetőbe is, félő, hogy lassan az elkorhadó fejfákkal együtt eltűnnek a magyar néprajzi értékek, de református elődeink emléke is a Kárpát-medencéből, és mindent elborít a „modern egyen-beton” sírkő.

Dr. Buzogány Dezső professzor az Erdélyi Református Egyházkerület tárgyi örökségének védelméről szóló törvénytervezetről beszélt, mely előírja azt, hogy református egyháztagokként érezzük fontosnak fejfáink védelmét, megőrzését is, ahogyan igyekszünk megőrizni más egyházi örökségünket. Természetesen legfontosabb a reformáció lelki örökségének védelme, de azon túl fontos, hogy a tárgyi örökséget is megőrizzük: egyházi épületeink, kegyszereink, harangjaink, úrasztali terítőink, valamint református múltunk hírnökei a fejfák is megmaradjanak.

A fejfakiállítás Kolozsvárról a Szilágyosmlyói Református Egyházmegyébe, Krasznára költözött és szeptember folyamán ott lesz megtekinthető a 30 darabos fejfagyűjtemény. Mivel ez egy vándorkiállítás, a szervezők azt szeretnék, ha minél több vidékre eljuthatna a kiállítás, és a gyülekezeti tagok, különösen a fiatalok is megismerkedjenek ezzel az örökséggel, ezért aki tud helyet biztosítani, hogy egy időre befogadja a kiállítást jelezze villanylevélben: urimre@citromail.hu

A keresztyén történetírás

A történetírás egyidős az emberiséggel. Az emberben mindig is élt a tudás és a megismerés áthagyományozásának vágya, ami az idő múlásával és a lehetőségek szélesedésével egyre kifinomultabbá és részletesebbé vált.

Nagy fejlődési utat járt be az emberi kultúra és civilizáció, amíg a túlélésben való segítség barlangrajzaitól, a hieroglif és ékírásos ókori emlékeken át elérkezett a tudományosan objektív tényszerinti eseményleírásig.

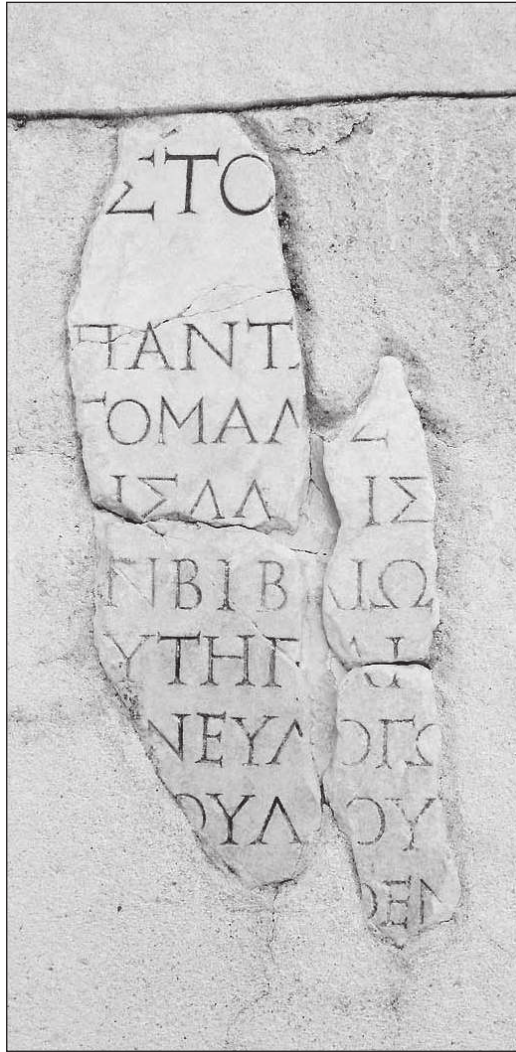
A klasszikus historiográfia kezdeteit a görög civilizáció hajnalától számítjuk. A Kr.e. 8. századi Homérosz és Hésziodosz voltak azok, akik a görög mitológiát megteremtették, a nép emlékezetében élő mondák alapján. A trójai mondakör előttük már legalább négy-öt évszázaddal létezett, amit költők énekeltek meg, emelkedett stílusban és ritmikus formában.

Ezekből a hőseposzokból azonban még hiányzott a kollektív emberi sors. Nem voltak részletes leírások, időponti viszonyítások, csupán egy személy vagy egy csoport állt az elmesélt történetek középpontjában. Az epikai történetek ugyanis inspirálni akartak, nem pedig a mai értelemben vett történelmet megörökíteni. A leírt hősi cselekedetek célja az volt, hogy utánpótlásra ösztönözzék a hallgatóságot: a hősi cselekedet váljék mércévé, olyan mesélési formában, ami ráadásul még szórakoztatja is a hallgatóságot. Éppen ezért az élet hétköznapi (hősiességet nélkülöző) dolgai nem is érdekelték a történetírókat.

A Homérosz és Hésziodosz idején bekövetkezett változást a poliszok (különböző kiterjedésű városállamok, az őket körülvevő falakkal) hódításai és terjeszkedései hozták magukkal. A Földközi-tenger meghódítása arra eszméltette a görögöket, hogy a világ jóval nagyobb és sokszínűbb, mint azt annak előtte hitték. Ennek legfontosabb következménye lett aztán a filozófiai szellemi forradalom. A Kr.e. 6. században Thalész már az emberrel való foglalkozás helyett a kozmosz titkaira kereste a választ.

A hódítások nyomán pedig új fogalmi lettek a hellásziaknak térről és időről egyaránt. Az addigi hősi-történelem még beérte szakadozott idővonallal, de a földrajzi felfedezésekkel egy „folyamatos kozmosz” igénye jelent meg. Innentől számíthatjuk a mai idő-fogalmunkat is, amely szerint az idő nem más, mint évek eseményekkel teli sora, ami a legtávolabbi múltig nyúlik vissza, még ha nem is tudunk azokról. A hangsúly a hősi tettekről átkerült az eseményekre és helyekre.

Az újfajta történelem-szemlélet pedig új viszonyítási pontokat hozott létre: a háború és a béke éveit (pl. az első vagy a második peloponnészoszi háború), amivel a történetírás hangsúlya az erkölcsi üzenetről a tudományos pontosságra került át.

A görögök hanyatlása utáni korban, a római történetírás kezdetén a terjeszkedő birodalom krónikásai számottevő tartózkodás vagy módosítás nélkül vették át a görög történetírás formáit. Bár a forma hasonló, a tartalom mégis sajátjuk volt! A római szellemiség pedig nemcsak abban tükröződött, hogy a római költők saját eredetükkel foglalkoztak vagy latin neveket adtak a görög isteneknek, de történetírásuk kimondott céljává azt tették, hogy az évek és események leírásában Róma küldetésének beteljesülését lássák és láttassák: a lakott világ meghódítását. Minden esemény értelmezését abból a szempontból közelítették meg, hogy az segíti, vagy éppen hátráltatja ezt a világhódító célt.

Új formaként megjelent az életrajz. Főleg a császárok életét örökítették meg így, ami sosem volt mentes a közélettől; nem pusztán erények példatára volt, mint annak idején a görög hősök esetében. Nem kronológiai leírások voltak tehát ezek az életrajzok, mint manapság, hanem erkölcsi és politikai értékezések. A politikai szándék még az időszámításban is tetten érhető volt. A datálás ugyanis felhagyott az ember-emlékezetbe mélyen beivódó háború-béke viszonyítási rendszerével, és felváltotta az ún. ab urbe condita – „a város (Róma) alapítása óta” – szerinti összevetést.

Még a római történetírás sem akarta a múltat minden részletében rekonstruálni (ez jóval későbbi igyekezet), igaz mások történelme iránt sem érdeklődtek. Az egyetemes világtörténet táblázatos felsorolása távol állt tőlük. A történetírás még mindig a hódítással volt elfoglalva.

Ebbe a korszakba érkezett villámcsapással felérő hírtelenséggel az a változás, amit a keresztyén történetírás okozott. A római ellenségeskedés állandóan kísérte, mivel a keresztyén írók a legkisebb érdeklődést sem mutatták Róma múltja iránt, ami rendszeresen felbőszítette a római tollforgatókat. Látványosan távol is maradtak a keresztyének a Kr.u. 247-es nagy ünnepségtől, amikor az egész ismert civilizált világ Róma fennállásának 1000. évét ünnepelte. A keresztyének számára a „Roma aeterna” (Róma örök) eszméje semmit sem jelentett.

A keresztyén történetírás határozottan áttért a ciklikus történelem-szemléletről a lineáris szemléletre. Ez szinte magától értetődő, hiszen a keresztyénség zsidó gyökeréből fakadóan az Ószövetség azon szemléletét vette át, miszerint Isten maga alakítja az emberi történelmet. Annak volt egy kezdete (a semmiből való teremtés), egy központi eseménye (Jézus Krisztus), és van egy végső célja, amit a Szentírás tár fel: az ember üdvössége.

Már a zsidó törzsek is úgy tekintettek saját történelmükre, mint amin keresztül a Teremtő a láthatatlan isteni tervet szemlélteti a látható eseményekben. Ezt a szemlélet-módot veszik át a keresztyének is: Augustusz császár idején a római béke (Pax Romana) Krisztus születése miatt honolt a világon, a Római Birodalmat pedig egyenesen a keresztyénség védelmére teremtette Isten (2. századi gondolatok). Ezt még jobban alátámasztotta Konstantinus császár 313-as rendelete, mellyel a keresztyénség államvallássá vált.

A történelem folyásával azonban ez az optimizmus alábbhagyott, és kiderült, hogy a keresztyén egyház nem azonos a Birodalommal, az csak Isten által rendelt élet-keret a keresztyének számára. Kr.u. 410-ben a vizigótok (akik egy része melleleg ariánus keresztyén volt) feldúlta Rómát, melynek nyomán Augustinus egyházatyja megírja *De Civitate Dei* (Isten városáról) című művét, melyen elválasztja egymástól Isten „államát” a földi államtól. Az egyházban csak „kevert” állapotban ismerjük meg az Isten országának jeleit (a búza és a konkoly együtt növekszenek az aratásig). A keresztyén történetírás feladata éppen ezért az, hogy megismerje és (legalábbis vélemény szintjén!) szétválassza azt. Ebben halad előre az egyház a történelem folyamán. (*Ernst Breisach Historiográfiája nyomán*)

Az emberi emlékezet

Az emberi emlékezetet nagyjából száz éve vizsgálják többé-kevésbé tudományos módszerekkel. Az emlékezetet azonban nem lehet „laboratóriumi körülmények között” vizsgálni. Nagyban befolyásolja ugyanis az ember lelki állapota és más, egyénenként változó körülmény. Mi is az emlékezet?

Mi Olaszország fővárosa? A rózsabokornak vannak-e tüskéi? Mikor van karácsony? Mit jelent az, hogy nagylelkű? Hány centiméter egy méter? Mi a szeretet? – Néhány példa arra, hogy milyen tömérdek információt tárolunk agyunkban, amit bármikor előhívhatunk.

Egy átlagos ember 20- 40 ezer szót ismer (Arany János az élete során leírt 287.425 szóból összesen 59.697 egyedi szót használt), melynek jelentős része földrajz, történelmi és más adatszerű tudás, illetve az az ismeret-anyag, amit tárgyokról, színekről, illatokról, anyagokról, stb. tárol az ún. szemantikus emlékezeti rendszer. Az oktatás célja ennek a rendszernek a feltöltése.

Az emlékezet legismertebb tudományos megközelítése a rövid- és hosszú-távú memória fogalma. A tanulás folyamán a „munkamemória” felelős azért, hogy a megfelelő helyre kerüljenek az életben való boldoguláshoz szükséges információk. Amikor ez a terület orvosilag sérül, amnéziáról beszélünk.

Az emlékezet tudományos vizsgálata mindig egyéni vizsgálódás eredménye, de létezik az ún. kollektív (társadalmi) emlékezet is. Ez a szociális együttéléshez szükséges társadalmi kommunikáció része. Ez a közös emlékezet mindig konkrét eseményeket, személyeket, helyszíneket és időpontokat örökít meg, és jellemzően csak a csoporttagoknak (nemzet, kisebbség) van meg ez a speciális múlt-értelmezése. Trianon csak nekünk, egymástól elszakított magyaroknak fáj.

A kollektív emlékezet mindig rekonstruktív, ami azt jelenti, hogy egyfelől az előhívás az aktuális igények szerint történik, rendszerint ünnep vagy megemlékezés apropóján, másfelől az emlékezés folyamatosan újra szerveződik, hogy így befolyásolja a jövőbeni cselekedeteket. Az evangéliumok írásba foglalása is így történt: jóval Jézus halála után, ismeretlen szerzők tollából, de már hagyomány, azaz közös visszaemlékezés révén. A történelem pedig a kollektív emlékezet egy sajátos formája, aminek identitás-formáló szerepe van.

A társadalmi emlékezet kb. 80-100 évig, vagyis 3-4 generáció távlatáig él, és minden nemzedék-váltással változik a tartalma is. Az események rögzítésének igénye 40 év eltelté-

vel jelentkezik (a zsidók pusztai vándorlásának időtartama a honfoglalás előtt!), ekkorra a következő generációnak elmesélt emlékek nagy része letisztázódik és beépül a közösség identitás-tudatába. Az események átélőinek halála után a közösség rituális keretek között emlékezik tovább.

A kollektív emlékezet megőrzésének Istentől rendelt bibliai lehetősége az ünneplés volt. Az áldozatbemutatással összekötött ünnepi alkalmak fontos része volt a kommunió. Az áldozat együttes elfogyasztása mély közösséget hozott létre. Ez a magyarázat tehát arra, hogy a zsidóság számára a legfontosabb ünnep a szombat és a páska volt. Mindkét ünnep Izrael nagy identitás-formáló élményét idézte fel: Isten az, aki először a teremtésben, majd az Egyiptomból való szabadításban kifejezte azt, hogy igényt tart népre.

A páska szertartási rendjébe Isten bele is illesztette az emlékezet átadásának szigorú és elmaradhatatlan formáját: „A legfiatalabb jelenlevő megkérdezte, hogy miben különbözik ez a nap a többitől, és miért történik mindez? Erre a családfő elmondta az egyiptomi szabadítás történetét, amire a páska emlékeztet.” (Keresztyén bibliai lexikon)

A zsidó hagyomány szerint a múltra való emlékezés legnemesebb formája a tanulás. Uri Asaf zsidó író szerint „Zsidónak lenni: Emlékezni és őrizni”. Számukra az emlékezés azt jelenti, hogy tudják, hogy az Úr adta a törvényt a Sínai-hegyen; Ő az, aki kivezette a népet az egyiptomi fogságból, és bevezette Kánaán földjére. Az őrzés parancsolata pedig a Tóra naponkénti tanulására irányul. Az őrzés a zsidóság első számú tevékenysége, ami értelmet ad életének.

Ez a parancs-szerű átadás az úrvacsorában is megfigyelhető, különösen a Pál apostolnál olvasható szereztetési igében feltűnő, hogy kétszer is felhívja rá a figyelmet: „ezt cselekedjétek, az én emlékezetemre”. Zwingli ezért tekintette egyszerűen emlékvacsorának, szimbolikus cselekedetnek. Emlékvacsorát azonban csak halott ember emlékére szoktak tartani! Kálvin János megérezte az úrvacsora ezen titkát, amit így fogalmazott meg: „unio mystica cum Christo”, azaz: titokzatos közösség Krisztussal, mégpedig az élő Krisztussal.

Az úrvacsorában együtt érvényesül az emlékezés és az előretételezés. Hasonló ahhoz, ahogyan egy-egy nemzeti ünnepre tekintünk. A múltbeli eseményeket azért idézi fel az ember, hogy meglássa a jelenre kifejtett hatását, a jövőbe tekintve pedig mindig reménységet keres, hogy abból erőt merítve tovább haladjon. Ez az emlékezés igazi szerepe!

„A legkevésbé sem törődöm azzal, hogy ti hogyan ítéltetek”

Folytatás az 1. oldalról

Ha pedig valahogy az állandó szomjúságot és vágyakozást sikerül összeegyeztíteni a félelemmel és a gyűlölettel, akkor ezzel megszületik a tökéletesen manipulálható, megvezethető társadalom, minden politikusi álma. Ez történt ezen a népszavazáson is, mestéri módon elrendezve.

A család, a rend, a keresztény hitvalló magatartás viszont világosságra vágyakozik, nem csillogásra. A család és az azt összetartó belső, ősi spirituális erő sehogy nem illik ebbe az új, liberálisnak mondott, de egyszerűen csak kaotikus, a zavarosban halászni hívogató világrendbe. Tehát a családot és Isten rendjét meg kell fertőzni, az egyházat és a hitvalló keresztényeket el kell hitelteleníteni, a gyermekeket és ifjakat szüleik ellen kell hangolni, férfit és nőt, e két örök szövetségest egymás ellen kell fordítani. Részében kell megfertőzni a társadalom egészét, mert az ördög, mint tudjuk, a részletekben lakozik.

A helyzet súlyos, de nem reménytelen. Meg kell változtatnunk némiképpen a szemléletünket a keresztényeket elfogadni tűnő világról, a keresztény értékrenden állónak gondolt társadalomról, az értékeket képviselőnek remélt politikáról és némiképpen a társadalomban tiszteletnek örvendőnek vélt egyházzal is.

Az Isten által meghatározott rend akkor is rend marad, ha az ember ellene szavaz. Lehet szavazni, véleményt nyilvánítani, sőt, Istent magát is le lehet szavazni a demokrácia szabályai szerint, de ez nem fog semmit változtatni azon, amit Isten kijelentett, és amit majd az embertől számon fog kérni. Pál apostol szabad szívvel utasítja vissza az ellene és az általa hirdetett Igazság ellen irányuló véleményeket: „Én pedig a legkevésbé sem törődöm azzal, hogy ti hogyan ítéltetek felettem, vagy más emberek hogyan ítéltetek, mert az Úr az, aki felettem ítéltetek.”

Azok, akik Jézus Krisztuséi, ezzel a szabadsággal élnek a világban. Mi nem kérünk engedélyt, jóváhagyást vagy többségi szavazatot se a világtól, se a társadalomtól, se a politikától arra, hogy Istennek engedelmeskedjünk!

Szeretnénk egy Isten kijelentett rendje szerint működő társadalomban élni, de látnunk kell, hogy ez egyre kevésbé lesz így. Nem keseredünk mi ebbe bele, mert nem keressük mi a világnak sem tetszését, sem szavazatát.

Talán a József Attila fordításában megszólaló Luther Márton sorai fejezik ezt ki legjobban: „S ha földön ördög nyüzsgene, és elnyelni akarna, meg nem riadnánk – ellene győz hitünk diadalma. A világi úr tombolhat vadul, semmit sem tehet; ő megítéltetett. Megrendül egy szavunkra. Él, áll az Ige igazul, akárki vesse-hányja.”

Az író és könyvtáros,

A könyvek a megnyugvás és a harmónia illatát árasztják, mondja Schönberg Éva könyvtáros, író, aki szerint az a felnőtt, aki becsüli a könyvet, a gyermekeinek is tovább tudja adni az azok iránti szeretetét.

– Tényleg van illata a könyveknek?

– Igen, ha tárgyilagos akarok lenni, akkor a könyvnek valóban van illata, az új könyvnek nyomdaillata van, a régiek viszont valamiféle édeskés, vanília illata. A szubjektív véleményem pedig az, hogy a könyvek a megnyugvás és a harmónia illatát árasztják. Amikor belépek a könyvtárba, úgy érzem, mintha hazaérkeztem volna. Ám nem csak az illatuk, hanem a tapintásuk is fontos, mert nincs annál megnyugtatóbb, mint amikor elhelyezkedem a nappalim kedvenc zugába és kézbe veszem „A Könyvet”.

– Mi az, ami rabul ejti a szívét egy-egy könyv által? Egyáltalán, milyen a jó könyv?

– A könyvtárba belépők leggyakoribb kérése az, hogy ajánljak nekik valami jó könyvet. Csakhogy ahány olvasó, annyi ízlés. A jó könyv fogalma mindenkinek más jelent, hiszen vannak, akik a krimi szeretik, mások az életrajzokat, útleírásokat, vagy épp a legújabb bestsellereket. Vannak, akik Nobel-díjasokat olvasnak, mások viszont Nora Robertset vagy Ken Follettet. Az ember mindig rátalál a jó könyvre, mert ha a könyvtári polcra leemel egy neki tetsző kötetet, belelapozva, szinte mindig kiderül, hogy érdemes végigolvasnia vagy sem. Én sose bánom, ha olyan könyv elolvasására fordítom az időmet, amely nem igazán nyerte el a tetszésem, mert ezt az élményt is elraktározom az agyamba, s a könyvtárba járók között biztos akad egy-két olyan ember, akinek épp ez a kötet lesz majd az egyik kedvenc olvasmánya.

– Milyen könyvtárosnak lenni egy olyan korban, amikor a legtöbb fiatal, de felnőtt is elsősorban számítógépen, telefonon keresztül olvas?

Húsz évvel ezelőtt egész másmilyen volt ez a hivatás. Emlékszem, amikor hazaértem, és hozzáfogtam volna az otthoni munkához, muszáj volt lepihennem egy félóra, mert zsongott a fejem a sok olvasói kéréstől, kérdéstől. Manapság már van idő az olvasókkal való beszélgetésre, közelebbről ismerjük egymást, hiszen valóban kevesebben járnak, mint régen. Épp ezért igyekszem megtartani az olvasókat azért, hogy igyekszem beszerezni az őket érdeklő köteteket. Nagyon fontos a könyvtár hangulata, minden ember szívesen megy olyan helyre, ahol jól érzi magát és kicsit megnyugszik a hétköznapi taposómalma után. Más könyvtárak példáját látva, arról álmodozom, hogy talán egy-

szer a mi közösségünknek is lesz egy olyan könyvtárterme, ahol gyerekfoglalkozásokat is lehet majd tartani. Tudom, hogy lenne rá igény, mert amikor feljön ide néhány gyerek, lehuppannak a szépen illusztrált gyerekkönyvek polca elé, és alig lehet őket onnan eltéríteni. Elég gyakran látom ezt, és tudom, hogy meg lehet szeretetni velük az olvasást, de csak akkor, ha a könyvtáros a pedagógusokkal összefogva, különféle foglalkozásokkal tarkítja az iskolai hétköznapiakat, és az ő korosztályuknak megfelelő, szépen illusztrált könyveket adnak a kezükbe.

– Kik kölcsönöznek manapság könyvet? Egyedül élő idősek, könyvmoly fiatalok? Melyik korosztállyal találkozik a legtöbbet?

– Az utóbbi években főként az idősebbek járnak könyvtárba, azok az emberek, akik egész életükben olvastak. Van néhány könyvmoly fiatal is, de őket már a legújabb menő könyvek érdeklik. Őket sajnos csak a legkritikább esetben tudom kiszolgálni, hiszen az őket érdeklő divatos ifjúsági regényeket, magas áruk miatt, nem tudom beszerezni. Van néhány diák, akik a nyár folyamán lelke-

sen bejárt a kötelező házi olvasmányokért is, és ugyancsak felkapom a fejem, ha közülük valamelyik egy Vernét vagy Erich Kastnert emel le a polcra. Járnak középkorúak is, főleg betegnyugdíjas hölgyek, akiket a romantikus regények érdekelnek, és van néhány olyan olvasó is, aki kedve szerint keresgél a polcokon, s ha megtetszik neki egy könyv, rögtön utánanéző a mobilján, hogy a netezők miképpen vélekednek a kötetről. Ám azt is elárulom, hogy a nők sokkal többet olvasnak, mint a férfiak.

– Sok olyan család van, ahol az idős szülők elhalálása után az utódok felszámolják a könyvtárat, mert számukra az semmilyen értéket nem képvisel. Sok ilyen lomtalanító háttérű felajánlással keresik meg?

– Igen, sajnos ez gyakori jelenség és nagy zavarban vagyok, amikor ilyen felajánlásokat kapok, mert a legtöbb esetben, helyhiányra hivatkozva, kénytelen vagyok elutasítani őket. Sok olyan eset is adódik, amikor előzetes egyeztetés nélkül, az emberek behoznak több doboznyi könyvet. Ekkor átnézem a köteteket, és általában találok is közöttük néhány hiánypótló könyvet, ám a többit kénytelen vagyok elraktározni abban reménykedve, hogy majd csak lesz gazdája valamikor. Szívfájdítóak ezek a napjainkra jellemző lomtalanítási akciók...

– Vannak még családok, ahová belépve nem azt látni, hogy az óriásképernyő az otthon központja és büszkesége, hanem egy sok könyvespolcos, igényesen összeválogatott családi könyvtár?

– Mindannyian tudjuk, hogy megváltoztak az olvasási szokások, nem csak a könyvre, de lassan már a rádiózásra és a tévénézésre is egyre kevesebb időt fordítunk. Jómagam is kevesebbet tévézek, épp csak a hírműsorok megnézésére szakítok időt, filmezni is legtöbb-

aki érzi a könyvek illatát

szőr a neten szoktam. Lassan már mindenki okostelefonnal rendelkezik, amellyel zsebre vághatja a világot. Ha a Föld túlsó felén élő barátnóm arra kíváncsi mit ebédelek, hát lefotózom a tányéromon lévő ételt s néhány másodpercen belül már láthatja is. A közösségi média által ma már minden információ elérhető és továbbítható s a mai világban valóban csökkent a nyomtatott könyvek iránti kereslet. Sok múlik rajtunk, mert az a felnőtt, aki becsüli a könyvet, gyermekeinek igenis tovább tudja adni a könyvek szeretetét. A napokban járt a könyvtárban egy idős hölgy, aki boldogan újságolta, hogy a dédunokája a napokban lesz egy éves, de gondban van, mert könyvet szeretne neki ajándékozni, csak nem tudja milyet. S amikor leporello babakönyveket ajánlottam neki, rögtön felderült az arca, hogy a picurinak is lesz már saját könyve. Idősebb, hét éves dédunokájának is, az évek folyamán mindig könyveket ajándékozott s legújabbban ő olvassa dédinek a meséket. Egyszerűen összeválogatott családi könyvtár fogalma nem egészen reménytelen.

– Meséket, ismeretterjesztő kiadványokat ír. Miért éppen a gyermekek felé fordult az írói érdeklődése?

– Az első írásom 1993-ban jelent meg a helyi napilapban, amikor a mindennapjaim a hároméves kislányom körüli teendőkről szóltak. Naponta adódtak kedves kis események, amelyeket érdemes volt lejegyezni. Az akkori Bihari Naplónak volt egy családi rovata, amelynek Tóth Ági, a népszerű váradi újságíró volt a szerkesztője. Főként ebben a rovatban jelentek meg különféle jegyzeteim, rövidke történeteim. A későbbiekben, amikor a Bunyitay Vince Könyvtárba kerültem, volt egy rövid időszak, amikor Szőke Edit, a mostani Kert-ész magazin főszerkesztője volt a munkatársam. Edit akkoriban a Szemfüles című gyermeklap fölött bábáskodott és sokszor ötleteltünk azon, mi kerüljön a következő lapszámba. Akkoriban vetődött fel a gondolata annak, hogy gyerekeknek szóló történeteket és meséket írjak a lapba. Később aztán A Fürkésző című, gyerekeknek szóló magazin is megkeresett. Az első ismeretterjesztő kiadványom ötlete akkor vetődött fel, amikor egy ötödikes kisdíák védett állatokról szóló könyvet keresett a könyvtárban s én nem tudtam kiszolgálni őt. Dolgozatot kellett írnia néhány védett állatról, de ilyen kötetünk akkoriban nem volt készleten. Megkerestem a dévai Corvin kiadó igazgatóját, hogy mit szólna ahhoz, ha összeállítanék egy ilyen jellegű kiadványt s ő beleegyezését adta. Néhány hét múlva meg is jelent az ötven oldalas kiadvány, amit még másik tizenkettő követett.

– Az erdők, mezők és azok kisebb-nagyobb lakói elmaradhatatlan szereplői könyveinek. Az író is így próbál időnként ki-kilépni a nagyvárosi betonrengetegből?

– Minden emberben kódolva van a természet szeretete. A könyvtárból hazafelé vezető utat is a lehető legcsendesebb útvonalon teszem meg, végig a Körös-parti sétányon. Amikor csak tehetem, kirándulok s ilyenkor nagyon szeretek fotózni is. Főleg az őszi kirándulásokat élvezem, amikor gombászni lehet és különféle erdei gyümölcsöket gyűjteni. Valóban így van, ha nem jutok ki a természetbe, akkor egy-egy erdőn, mezőn játszódó történet megírásába menekülök. Írtam már mesét tegzeslégyről, kullancsról, szitakötőről, mocsári cselléről, molylepkéről, szarvasgombáról s még rengeteg más, fura kis aprólégyról.

– Hogyan találja ki a történeteket, a mesefigurákat? Előre megszületik a vázlat vagy lépésről-lépésre gondolja tovább a cselekményt?

– Az első állatmesémet egy nemzetközi meseíró-pályázatra szántam, s ekkor kaptam rá az állatmese-írás ízére is. Amikor már több állattörténetem volt, eszembe jutott, hogy egy bizonyos témakör szerint kellene csoportosítani őket. Így született meg a Pengő bácsi kertje című kötet, amely egy gazdátlan kert boldog állatkái mindennapjaiba enged bepillantást. S ekkor kezdtem el tanulmányozni a siklókat, a gyíkokat, a bodobácsokat, a pillangókat, és egyéb rovarok életét, hogy egy kis plusz tudást is belecsempésszek a történetbe. Ami a történetek kitalálását illeti, ez nagyon változó. Van, amikor megpillantok egy árnyékban szunnyadó virágbogarat, ami rögtön beindítja a fantáziámat és csak akkor ülök le írni, amikor már teljesen „kész vagyok” a történettel, majd „pihentetem” és másnap újraolvasom. S ha akkor is úgy érzem, hogy minden

szó a helyén van, ez marad a végleges változat. Ám gyakran előfordul, hogy átírom az egészet... Kosztolányi írta valahol, hogy egy történet alakulása mindig attól függ, hogyan esik a lámpa fénye a papírra...

– Mit javasol annak a kisdíáknak, aki meseíró szeretne lenni?

– Már kisdíákként is csodálattal bifláztam a könyvekben szereplő írók neveit, szívesen lapozgattam a könyveket és különféle képes magazinokat. Érdeklődő gyerek voltam, szerettem fantáziálni és néha, különféle történetek kitalálásával szórakoztattam magam, ezen kívül imádtam levelezni. Sok külföldi levelezőtársam volt, s a rengeteg levélírás következményeként, egy bizonyos fokú íráskészségre tettem szert. 17 éves lehettem, amikor első ifjúsági regényemet vettem papírra. Ezt az írást csak a barátnőmnek mertem megmutatni, aki jót derült rajta. Aztán évekig nem írtam semmi mást, csak a szokásos leveleket. Majd 28 éves koromban, barátnőm biztatására bekopogtattam az egyik szerkesztőség ajtaján, s attól kezdve csak tőlem függött, hány írásra van időm és energiám. Én úgy gondolom, hogy aki arra hivatott, hogy meseíró legyen, előbb-utóbb úgyis azzá fog válni. Ha az ember ráérez az olvasás és az írás örömeire, úgyis szakít magának időt ezekre a tevékenységekre. Legyünk nyitottak, ragadjunk meg minden lehetőséget annak érdekében, hogy új élményeket szerezzünk, s az új tapasztalatokat magunkon átszűrve adjuk át azoknak, akik kíváncsiak rá. A legfontosabb az, hogy legyünk alázatosak és kitartóak, és ne vegye el a kedvünket az, ha nem jár sikerrel minden próbálkozásunk. Mert, ahogy azt mondani szokták: célozzunk meg egy távoli csillagot, és akkor biztosan eljutunk a holdig!

Református Halloween

„Új iskolaév, új napló, új élet... Ma volt az első nap a suliban.” – Így kezdte egykor Karinthy Frigyes a naplóját, melybe belejegyezte kora ifjúságának jelentéktelennek tűnő, de kedves emlékeit és elragadóan őszinte életfilozófiáját.

Ma már nem írnak naplót... Facebook bejegyzésekben szinte titkosírásnak tűnnek a hevenyészett mondatok:

- „Helló, na kicsi..
- suli! ..
- nna jaaaa,
- ááá, minden a rééégi... .
- új az osszi..
- nem mondoood..
- ajj, tanulás, meg mindeen..
- neis mondd, döguncciii
- abbaa
- mi oszink a tavalyi, a dumája is ugyanaz...
- ááá, .. hetekig semmi buliii..
- tényleg, semmi, halovínig semmiüü...”

Na, tényleg minden a régi. Drága fiataljaink ismét felvették a tavalyi, koponyákkal, láncokkal, szögesdrótokkal, tűzzel megcsontokkal díszített pólóikat. A tehetősebb tizennyolc felettiek a nyáron ráhímeztették ezeket az ékségeket a karjukra, lábukra, most aztán beunatkoznak valamelyik tanintézmény szomorú falai közé és várják az első bulit...

A tudomány már rég nem érdekes. A többség az átlagos fejeket meghaladó követelményszint miatt évekkal ezelőtt elvesztette a fonalat. Így nem is érdemes a tanulniórára odafigyelni. Meg aztán úgysem lesz semmi haszna... tudósnak lenni fárasztó és kevésbé jövedelmező státusz. A szakiskolai oktatás is elsilányult az utóbbi harminc-negyven év alatt. A végzősök nem sokkal okosabbak, mint a belépő első évesek. Igazi, tudást nyújtó szakmai gyakorlatra szinte nincs is lehetőség. Valahogy eltérferegnek a gyerekek az iskola és az otthon közt, az üresen hagyott értékes időt meg kitöltik az érdekesnek tűnő, de alattomosan veszélyes játékokkal, éjszakába nyúló videózásokkal, trágár slágerek dúdolásával.

Mikor így összegzem a „kórképet”, az jut eszembe, mennyire bosszantott valamikor, ha az idősebbektől azt hallottam, hogy „ezek a mai fiatalok...” Úgy éreztem, hogy valamit rosszul csinálunk, amiért mi vagyunk a rosszak és a hibásak... megérdemljük, hogy orroljanak ránk, mert nem felelünk meg az elvárásainknak... egyenesen reménytelenek vagyunk, pedig mi tényleg igyekszünk. De ki mondja meg, hogy az „igazi”?... Mi lesz az emberiséggel, ha ránk leszen bízva a jövője?

A jövő megérkezett... Most ugyanezt gondolják ők, a vad cuccokba öltözött, vagánynak tűnő, valójában riadt és tanácstalan fiatalok. Tudják, hogy nem jó ez így, de akkor hogyan?

Nekünk az osztályfőnök azt írta fel a táblára: „A hit = tudatlanság” most meg azt hallják, hogy „a tudás ellentéte a hit.” Egyik sem igaz, így egyik sem adhat biztos fogódzót a fiatal keresőknek. Mit mondjunk nekik? Gyorsan meg kell találnunk a választ, mert lehet, hogy csak egyszer kérdeznek... vagy már egyszer sem... Csak azt hallják, hogy amit csinálnak nem jó, de miért nem jó és mi az, amire lecserélhető? Azt már nem mondják...

Pedig ha odafigyelünk, hihetetlen, hogy miket tudnak kérdezni. Ma ötödikes apróság kérdezte: „na, tessék nekem megmondani, de nem ám kitérő választ... meg elhalogtatni, mert mostmááár nagyon akarom tudni, hogy... léteznek gonosz szellemek?”

Huhhhh, gyorsan és okosat, mert lát-szott rajta, hogy tényleg akarta tudni... Másodpercek töredéke alatt kell megítélni, mi legyen az a válasz. Legyen biblikus, a szájatátó kisebbek előtt kevésbé irtózatoss, ne legyen hosszú és követhetetlen... szóval ... Reménység szerint a Lélek a szánkba adja, mit szóljunk...

Ránézek, és szinte akaratlanul rámutatok a pólójára: fekete alapon két kard fordított kereszt alakban összetéve, felette koponya, összezúzott állcsonttal, foszforeszkáló zöld nyomokat karmoló csontvázkézzel...

– Te, szeretsz félni?

– neeehem – mondja félig nevetve, majd tekintete végigfut a saját ingén, mert látja, hogy azt nézem...

– ha sötétben találkoznál egy ilyen szer-zettel, mit szólnál hozzá ...

– háá, frászt kapnék...

– szerinted, kinek a képe ez?

... A felismerés döbbenete ül ki a szemébe...

– Aki tele van szeretettel, az nem rajzol ilyeneket, még kevésbé gyerekpólókra...

– és akkor a Halloween maszkok?...

– a Gonosz játszani hív... akivel játszunk attól nem félünk... játszani hív, hogy megnyerjen... aztán majd nagyon gonoszul bánik a játszótársakkal. (csak remélem, hogy ezt nem akarja részletesen hallani)

– aaaaj, többet nem veszem fel, sőt eldobom...

– Helyes, tudod mit, magyarázd el otthon, hogy miért dobod el, mert a felnőttek ezt nincs honnan tudják...

– akkor honnan tetszik tudni?

– onnan, hogy a reformáció óta érthetően olvashatják az emberek a Bibliát és benne rá lehet találni... Emlékszel, mikor van a Reformáció ünnepe?

– Valamikor Halloween környékén... -

Nem tudom, hogy nézhettem rá, de megtorpan a válasszal...

– jaaa, a Halloween nem ünnep...

Látod, látod, tanulékony vagy....

Tanuljunk mindnyájan.... mert „új év, új napló, új élet...”

TEMESVÁRI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

Egyházmegyei Nőszövetségi Konferencia

Hálaadással gondolunk vissza a Temesvári Református Egyházmegye Nőszövetségi Konferenciájára, melyet idén szeptember 15-én tartottunk Nagybodófalván.

Az évek óta felújításra váró templomban kezdtük együttlétünket, Csizmadia Ferenc házigazda lelkipásztor és Bódis Ferenc esperes meleg üdvözlő szavai után Hermán Mostert Rebekka lelkipásztorasszony tolmácsolta Isten ígését a Példabeszédek 4,23 alapján: Minden féltve őrzött dolognál jobban óvd szívedet, mert onnan indul ki az élet. Ezt az ígét vihettük magunkkal könyvjelző formájában Kovács Ibolya óvónő és segítői szorgalmának köszönhetően. A kezdő áhítatban elhangzott többek között az is, hogy mennyire fontos Istennel töltekezni, Krisztus váltóságát magunkénak tudni, hogy ne maradjon szívünkben hely a bűn számára.

Gáll Judit debreceni kórházlelkész előadásában arról beszélt hogyan legyenek jelen áldásosan az idősek a fiatal családok életében. Elhangzott az is, hogy mennyire fontos a szeretetkapcsolat, a másikért való élés, a szeretetteljes figyelmeztetés, a nyitottság, a nem csak panaszkodó beszédmód, a nyitott kérdések megfogalmazása, a szerepekről való lemondás, új szerepek megtanulása, a saját igazunknak elengedése és végül a vezetés átengedése a fiatalabb családtagok számára, a segítő kéz elfogadása. Az előadó több bibliai és más példával szemléltette mondandóját, mindannyiunk szívét megérintve tanításával.

A mintegy 140 résztvevő kiscsoportokban beszélgettünk az előadást követően a témáról, ki-ki saját életére vonatkoztatva a tanítást.

Ezalatt az idő alatt, míg mi a lelkiekkel foglalkoztunk, Csatári János és segédei igen ízletes bográcsost készítettek számunkra. A délután során különböző műhelyekben és alternatív foglalkozásokon vehettünk részt. Ki száraz növényekből és különböző kellékekből készített díszeket, ki ígés kártyát, ki csigatészta, ki origamit hajtogatott. Hermán Rebekka zenés éneklő műhelyében szoltárokat és más énekeket tanított, a templomban pedig a Demeter házaspár imaösvényt rendezett be. Sokan megrendülten járták végig az emberi élet filmjét kilenc stációban bemutató és elmélkedésre, imádságra buzdító sé-tányát, melyhez a belépő az őszinteség volt.

A napunkat Bódis Ferenc esperes zárta áhítattal a Példabeszédek 19, 21 és az 1Kor 2,12 alapján. Egyebek mellett arra buzdított, hogy arról gondolkodjunk mi az Isten akarata, célja.

Következő nőszövetségi találkozó helyszíne Újszentes lesz. Bizonyára az itt jelenlevő végvári, lugosi, resicabányai, újkissodai, újszentesi, Temesvár belvárosi, újzredévi, szapárfalvi és bodói, igazfalvi és facsádi gyülekezeti tagok is szeretettel gondolnak vissza erre az áldott napra. Hálások vagyunk mindazoknak, akik adományaikkal, munkájukkal, imádságukkal vagy bármilyen más módon hozzájárultak a konferencia megszervezéséhez, lebonyolításához, mindenért áldott legyen a Mi Urunk!

MEGYASSZAI JÚLIA

Verba volant,

azaz a szó elszáll, tartották a régiek. Ma már ez nem teljesen igaz, hiszen az emberi beszédet megőrizheti a hangfelvétel, és az eseményekről lehet videónk, fényképünk. Ezek mellett a jól-rosszul lekörmölt jegyzőkönyvek szegényes és gyenge megoldásnak is látszhatnak, és ésszerűnek tűnhet a kérdés: mi szükség van arra, hogy állandóan írogassunk a különböző gyűléseken, amikor az egészet rögzíthetnénk kamerán, vagy okosnak mondott telefonjainkon?

Jogosnak tűnhet a felvetés, főleg azért, mert a jegyzőkönyvek írása (és általában az adminisztráció) sokaknak (sokunknak...) nem kívánt teher és nyűg, ezért nem szeretik művelni. Alaposan és jól megírni egy többoldalas jegyzőkönyvet nem olyan egyszerű: hajszálpontosan kell(ene) fogalmazni, mindent rögzíteni kell az elhangzottakból, aminek jelentősége van, és különösen a határozatok megszövegezésénél nagy gondot kell fordítani arra, hogy a szöveg ne legyen félreérthető. Mennyivel egyszerűbb lenne, ha csak egy gombot kellene

megnyomnunk ahhoz, hogy elkészítsük fárasztóan hosszú gyűléseink lenyomatát!

Ugyanakkor elég könnyű megérteni, hogy miért jobb egy pontosan megfogalmazott jegyzőkönyv még a HD minőségű filmmel is. A videó, a hangfelvétel ugyanis élő beszédet rögzít, ami sokszor pontatlan, de az adott helyzetben mégis minden jelenlévő számára érthető információkat közölhet. A presbitérium például beszélhet arról, hogy eladják a földet, és megbízzák Jóska-t, hogy építsen kerítést, és a jelenlévők biztosan fogják érteni, hogy melyik földről van szó, és ki az a Jóska, aki a kerítésépítéshez ért. Ha egy idegen megnézi a gyűlésről készített videót húsz-harminc év múlva, vajon fogja-e érteni, hogy melyik földet adták el, és ki épített kerítést? Egy jegyzőkönyvben viszont rögzíthetik a pontos adatokat, amelyek a gyűlésen el sem hangzottak (hiszen a jelenlévők mind tudták, hogy miről és kiről van szó), például beírják az adott terület telekkönyvi számát, pontos méretét, illetve a szóban forgó Jóska teljes nevét és lakcímét.

Ezért egy hangfelvétel vagy videó leginkább segédeszköz lehet a jegyzőkönyv megírásához, de a határozatok megfogalma-

zását, írásba rögzítését nem pótolhatja semmi. Ehhez azt is hozzá kell tenni, hogy évszázados papíron olvashatunk korszakokat átélt jegyzőkönyveket, de próbáljunk meg lejátszani egy húsz-harminc éves videó- vagy hangkazettát (ha van mivel), beolvasni egy régi floppyt, vagy életre kelteni egy haldokló számítógépes merevlemezt, megkarcolódott CD-t. A technológia roppant gyorsan fejlődik, szinte évről évre változik, de a papírra leírt vagy nyomtatott szavakat a jövő számára viszonylag biztonságosan tárolhatjuk. Olvasni remélhetőleg a jövőben is fognak – ha a papírt meg nem rágja az egér, el nem áztatja a víz, vagy nem tüzeli el a harangozó.

Ilyen szempontból igaz, hogy a szó tényleg elszáll, és a könyveknek (a jegyzőkönyveknek is) megvan a maguk sorsa. De ez nem mentség arra, hogy lehetőleg erőnk és tehetségünk szerint ne rögzítsük a jövőnk számára döntéseinket, határozatainkat, egyházunk jelenét, ami egykor történelem lesz, sőt, csak az lesz a történelem, ami papíron vagy bármilyen információtárolón átvészeli a századokat.

WAGNER ERIK

Vakációs bibliahét és gyülekezeti csendes nap a Krasznahorváti Református Gyülekezetben

A gyülekezetünkben az idén is megszerveztük a vakációs bibliahetet július 17 és 20 között, amit július 22-én gyülekezeti csendes nappal zártunk.

A vakációs bibliahét kedd reggel kezdődött és péntek délután ért véget. A programokat a helyi lelkipásztor vezette az ifjúsági csoport bevonásával. Az idei hét témája: *Mit jelent Istenhez tartozni és neki szolgálni?* A kérdésre a választ különböző ószövetségi személyek életén és szolgálatán keresztül kerestük. Megismertük Illés, Elizeus, Jeremiás, Dániel, Eszter és Nehémiás istenfélő életét és szolgálatát.

A délelőtti program középpontjában a bibliai történet állt, amit közös éneklés és imádkozás előzött meg. A bibliai történet üzenetének összefoglalása után újra közös ének és imádság következett. Ezután szeretvendégségre került sor és a délelőtti program zárásaként kézimunkázás következett, ami segített elmélyíteni a bibliai történetet. Ezúton is megköszönjük az anyukáknak és a nagymamáknak a sok finomságot, enni- és innivalót, amit naponta elfogyaszthattunk.

Ebéd után az iskola udvarán folytattuk a napi programot, illetve amikor rossz idő volt, a sportcsarnokban.

Minden délután sokan összegyűltünk a közös focizásra, teniszezésre, csoportjátékra és vetélkedőre. Az idén sem maradhatott el a kedvenc játék, a „csokievő-verseny”, amiben a győztesek jóllakhattak finom csokoládéval.

A bibliahetet vasárnap kirándulással zártuk. A Sólomkővári Ifjúsági Központban

tartottuk meg a már hagyományossá vált gyülekezeti csendes napot.

A megérkezés után szabadtéri ünnepi istentisztelet következett, ahol az igehirdetés üzenete ez volt: *Egy komolyabb épület megtervezése és felépítése előtt kötelező megvizsgálni a talajt, hogy elég szilárd és megbízható-e az épület számára. Jézus Krisztus szerint az életünk épületénél is ez az okos eljárás: le kell ásni és meg kell keresni a kősziklát, azt a szilárd talajt, amire építeni érdemes. A bolond ember nem fordít erre gondot, hanem az élete épületét homokra, megbízhatatlan talajra építi, ami az összeomlás veszélyével fenyeget. A kőszikla alap, amire az életünket bizalommal ráépíthetjük, amiből életvite-*

lünket igazíthatjuk: Jézus Krisztus hegyi beszédben elhangzott tanítása, ami összhangban van az egész Szentírással. „Aki tehát hallja tőlem ezeket a beszédeket, és cselekszi azokat, hasonló lesz az okos emberhez, aki kősziklára építette a házát” (Mt 7,24) – mondta Jézus Krisztus. Az istentisztelet keretében a gyermekek és a fiatalok előadták a bibliahéten tanult énekeket és aranymondásokat, és a szüleiknek, nagyszüleiknek is megtanították azokat.

A közös ebéd után kellemes zenei aláfestés mellett csendes pihenő következett, amit az idősebbek kötetlen beszélgetéssel, a fiatalabbak teniszezéssel és focizással töltöttek el. Ezután következett a délután fénypontja: a közös vetélkedő. Itt megmérettetésre került minden házaspár, minden szülő és gyermek, és minden nagyszülő. A házaspároknak azt kellett megmutatniuk, hogy mennyire ismerik egymást, a nagymamák pedig sütési tudományukat bizonyíthatták. A szülők és a gyermekek ügyességi játékokban versenyeztek.

A csendes nap végén azért is hálát adtunk Istennek, hogy míg aznap Krasznahorvátban végig esett az eső, Sólomkőváron szép napfényes idő volt. A vakációs bibliahétről és a gyülekezeti csendes napról két összefoglaló videó is készült, amit bárki megtekinthet a *Krasznahorváti Református Ifjúság* nevű „Facebook” oldalon.

A beszámolómat azzal zárom, amit a csendes nap végén a gyermekek kérdeztek tőlem: *„Ugye, jövőre is lesz ilyen?”*

Azt válaszoltam: *„Igen, ha az Úr is akarja, akkor lesz!”*

Különböző felekezetűek imádkoztak együtt

A borús idő ellenére idén is megtelt hívekkel az érhatvani református templom egy vasárnap délután tartott szórványvasárnapi istentiszteleten. Ma már egyetlen híve sincs a templomnak, de jöttek reformátusok és római katolikusok a szomszédos településekről, és szép számban vettek részt az istentiszteleten a helybeli román ajkú ortodoxok közül is.

Az ünnepi istentiszteleten Nagy Róbert magyarcsehelyi lelkipásztor, a Nagykárolyi Református Egyházmegye missziói előadója hirdette Isten igéjét a Zsoltárok 60,5-7 igeszakasz alapján. A Szentlélek csodálatos munkájának tulajdonította az igehirdető, hogy sokan megjelentek a templomban. Évtizedekkel ezelőtt talán senki sem gondolt arra, hogy elérkezik az a nap, amikor üres marad a templom. Ma már több kis létszámú közösség van, amelyek hasonló sorsra juthatnak. Háláját fejezte ki, hogy mindezek ellenére minden évben van egy nap, amikor különböző felekezetű és más nyelvet beszélő emberek együtt tudnak fejet hajtani a nagyságos Isten előtt.

A vendégeket Paniti Zoltán lelkipásztor köszöntötte magyar és román nyelven. Elmondta: minden évben örömmel tapasztalják, hogy nagyon sokan elzarándokolnak Érhatvanba. Miközben többszáz lelkes gyülekezetekben is sokszor azt tapasztalja a lelkipásztor egy-egy istentisztelet előtt, hogy a kántoron és harangozón kívül más nem nagyon megy el a templomba, kivételes dolog az, hogy Érhatvanban minden évben megtelik a templom. Isten óriási kegyelme ez! A lelkipásztor a helybeli ortodoxokra bízta, hogy a

maguk temploma mellett szeretettel őrizzék és viseljék gondját a református kis templomnak is. Az istentiszteleten megjelent lelkipásztoroknak, a Pro Ecclesia énekhar vezetőjének, az esemény támogatóinak és az utolsó református férfi özvegyének emléklapot adott át Paniti Zoltán. Az ünnepséget a Nagykárolykerti városi gyülekezet vegyeskarának csodálatos énekei tették szebbé. Az esemény a tanácsszántóiak jóvoltából szeretetvendégséggel ért véget.

SEBESTYÉN ELEK ELŐD

Átadták Nagykároly első egyházi óvodáját

Átadták Nagykároly legújabb óvodáját, mely a kertvárosi reformátusok Kálvin-központjában kapott helyet. Az óvodában két magyar tannyelvű csoport kezd el a tanévet, melyek az 1-es Számú Napköziotthonhoz tartoznak.

Az átadó ünnepség Forró László, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület főjegyzőjének igehirdetésével kezdődött. A püspök-helyettes a Jn 9,41 igeszakasz alapján prédikált. Elmondta: az iskola az egyház veteményszerke. Az egyházi óvodában pedig lehetőség nyílik a hit magvainak elhintésére és Isten meglátására.

„A Magyar Kormány és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület támogatásával felépült óvoda a helybeli magyarság megmaradását, nemzeti identitásának ápolását szolgálja abban a reménységben, hogy a most óvodába járó gyermekek egykor ennek a gyülekezetnek lesznek élő tagjai és majd ők is ebbe az óvodába hozzák gyermekeiket” – fogalmazott Tolnay István esperes, a Nagykároly-kertvárosi gyülekezet lelkésze az ünnepségen.

„Egy héten belül a Nagykároly-kertvárosi óvoda a második a rimaszombati (Felvidék) után, ahol református álmok találkoztak a magyar kormány jövőépítő álmaival. Ma egy új óvodát adunk át a Kárpát-medencei óvodafejlesztési program keretében, egyikét

annak a százötven tervezett új intézménynek, amelyet Magyarország kormánya épít szerte a szomszédos országokban. Jelképes az, hogy a félig kész templomból jöhettünk ide, s itt a Kálvin-Központban avathatjuk ezt az óvodát, hisz a református oktatás és egyház immár 500 éve elválaszthatatlan része a magyar kultúrának és önazonosságának” – fogalmazott Grezsa István kormánybiztos.

Pataki Csaba, a Szatmár Megyei Tanács elnöke reményét fejezte ki, hogy mindazok, akik jelen voltak az óvoda átadásán vagy oda fognak majd járni, azok látó emberek lesznek. Látó emberek, akik bíznak abban, hogy tudnak építeni. Külön köszönetet mondott a kertvárosi közösségnek, a nagykárolyiaknak, mindazoknak, akik fáradoztak az intézmény építésén. Büszkén jegyezte meg, hogy a Magyar Kormány óvodafejlesztési programja keretén belül egy Szatmár megyei városban sikerült Romániában először átadni egy új óvodát.

Călin Durla szatmári főtanfelügyelő kifejtette: fontos nap ez a nagykárolyiak életében, hiszen holnaptól egy modern oktatási intézményben kezdheti az óvodát számos gyermek.

Kovács Jenő polgármester örömet fejezte ki, hogy elkészült Nagykároly legszebb óvodája. Külön köszönetet mondott a Magyar Kormánynak az óvodafejlesztési programért. Elmondta, hogy az óvoda beindítása során együttműködés jött létre az önkormányzat és az egyház között: az ingatlan tulajdonjoga az egyházné, az óvodát pedig az önkormányzat működteti majd.

Farkas Zsolt, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület előadótanácsosa elmondta, hogy a református óvodában sokkal többnek kell történnie, mint sok más óvodában. Itt rá kell nevelni a gyermekeket azokra a régi értékekre, melyek az Európai Unióban elmosódni látszanak és a nép lelkületéből is kezdenek kihullani. Héb Ildikó igazgatónő köszönetet mondott mindazoknak, akik valamilyen módon hozzájárultak egy európai normáknak eleget tevő óvoda elkészítéséhez és beindításához.

Az ünnepi gondolatokat követően az előljárók átvágták a magyar és román nemzeti színű szalagokat, majd megnyitották a gyermekek, szülők és nagyszülők előtt az új óvoda ajtóit.

SEBESTYÉN ELEK ELŐD

Egyházmegyei Református Ifjúsági Tábor

Augusztus 6 és 10 között megszervezésre került Szamosardón az Egyházmegyei Református Ifjúsági Tábor. Mindenki meglepetésére idén a létszám az eddigi táborok majdnem kétszerese volt, ez bizonyíthatja mennyire sokoldalú és végtelen Isten kegyelme.

Rengeteg új arccal bővült a régi sereg, így jóval többen tudtuk vinni a hírt: Isten nem hagy el, mindig velünk van! A hét tartalmasan telt rengeteg változó programmal. Fő témája a „szeretet” volt, s ez le volt bontva különböző közösségekre: szeretet a családban, szeretet a barátságban, szeretet a párkapcsolatban, szeretet az iskolában.

Hétfőn a köreinkben köszönthettük a megnyitón Gellén Sándor esperes urat, Vicsai János egyházmegyei főgondnok urat, Nagy Annamária igazgatónőt, Tóbiás Tibor szamosardói lelkipásztort valamint a tábor-szervezőket, kisegítőket. Minden nap egy tartalmas előadással szélesítettük látókörünket, utána kiscsoportra osztva megbeszéltük a hallottakat. Tőrös Ildikó családterapeuta, Sógor Árpád a teológiai intézet ifj. lelkipásztora, Vékony Melinda zenetanárnő, Szmotku Róbert esperes úr, Kovács Péter lelkész a hét folyamán betekintést nyújtott előadásával a helyes életmód útjára, és próbálta életünket a helyes viselkedés felé irányítani.

Mindenképp említésre méltó az a felemelő pillanat, ami miatt már önmagában is megérte eljönni: több mint 100 fiatal az Úrnak énekel és hozzá fohászodik. Ennél csodálatosabb érzés nincs a világon! Megtanulhattuk Pál 1. levele a korinthusiakhoz 13, 4-8. részletből, hogy a szeretet türelmes, a szeretet jószágos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem is kevély. Nem tapintatlan, nem keresi a maga javát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel. Nem örül a gonoszságnak, örömet az igazság győzelmében leli. Mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel. A szeretet nem szűnik meg soha.”

Most szeretnék egy kis ízelítőt nyújtani a táborlakók mindennapjairól. A reggeli zeneszós ébresztő után a reggeli torna következett. Torna után a reggeli, utána a lelki táplálék, majd ezt követte az előadás, amit később csoportonként mindenki megbeszélte. Ebéd után különböző foglalkozások következtek. Kedden sakkterápiás ízelítőt kaptunk, majd utána kosarakat fontunk. Szerdán csapatvetélkedők voltak, aminek köszönhetően megismerhettük a kicsiny falu rejtett zugait és betekintőt nyertünk az itt élő falusiak életébe. Csütörtökön kézműves foglalkozásoknak köszönhetően lelhettük meg ki-miben tehetséges, valamint versenyszerű játékokat játszottunk, aminek a móka volt a legnagyobb ajándéka, aztán kivonultunk az erdő-

be ahol énekekkel és imával fohászokdtunk az Úrnak.

A délutáni foglalkozásokat követte az esti áhítat, a vacsora és a tábortűz, valamint a film melletti csodás esték. Pénteken úrvacsorával köszöntük meg Istennek, hogy velünk volt ezen a héten és életünket megtartotta és segített nekünk abban, hogy rájövünk: egyedül nála van a dicsőség. Említésre méltó a Bethlen Gábor Zrt. támogatása, ami nagy anyagi segítség volt a tábor megvalósításá-

ban. Köszönjük továbbá az egyházmegye gyülekezeteinek az anyagi támogatását is, ami nélkül nem szervezhettünk volna ilyen emlékeztető tábor. Isten áldja meg az életüket és munkásságukat! A táborlakókhöz szólok utolsó sorban, hiányozni fogtok és ne feledjétek: Jövőre ugyanekkor, ugyanitt. És ne feledjétek azt se, „jól csak a szívvel lát az ember”, a szeretet a legnagyobb fegyver.

FŐRIS HENRIETTA

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Nagybánya-Újvárosi Református Egyházközség Presbitériuma pályázatot hirdet egy egész normás kántori állás betöltésére.

A Presbitérium elsősorban azoknak a 40 éven aluli, magyar református vallású énekvezéreket várja a megüresedett állás betöltésére, akik hűségesen, szeretettel és odaadással szolgálják családjukkal együtt református anyaszentegyházunkat.

Akik együtt a lelkipásztorral és a Presbitériummal szívesen vállalják a gyülekezetünkben folyó sokoldalú egyházzenei, egyházépítői munkát. A pályázat beadását személyesen kérjük.

A pályázathoz csatolandó iratok a következők: Életrajz; Kántorképesítési bizonyítvány vagy felsőfokú zenei végzettség (diploma); Szolgálati bizonyítvány.

Szolgálata templomi énekvezetés, kórusvezetés és minden más szolgálat, ami az énekvezér munkaterületéhez tartozik.

A Nagybánya-Újvárosi Református Egyházközség biztosítja a szolgálati éveinek megfelelő, az egyházi törvények által meghatározott egész normás fizetést, illetve a lakhatást.

A pályázat a Nagybánya-Újvárosi Egyházközség Lelkipásztori Hivatalához küldendő, a Parohia Reformata Cartierul Nou Baia Mare, 430263 – Baia Mare, B-dul Republicii nr. 9., jud. Maramureş címre. Telefonos elérhetőségek: hivatal 0262-227-263; mobil 0751-029-501.

TASNÁDI ANDRÁS ZSOLT
lelkipásztor

HALÁSZ GYÖRGY
főgondnok

Az imádság legyen mindig kéznél!

PRESBITEREK A REFORMÁTUS IMAKULTÚRÁÉRT

Szikrázó őszi napsütésben érkeztek a hegyen épített szilágysági Sóllyomkővár református ifjúsági konferenciaközpontjába a presbiteriek és lelkipásztorok. Ez évi főtémájuk ez volt: Imádkozzatok és buzgón kérjétek - presbiterként a református imakultúráért. A mintegy kilencven résztvevő kitartó figyelemmel ülte, hallgatta, beszélte végig a délelőtti programot.

A megnyitó igemagyarázatot Sándor András szilágysomlyói lelkipásztor tartotta, ami után meleg, testvéri szavakkal üdvözölte Szűcs János szilágysomlyói főgondnok, az egyházmegye Presbiteri Szövetségének elnöke a sokfelől érkezett presbitereket, lelkészeket, vendégeket, s az előadót, valamint kíséretében dr. Békefy-Röhrig Klaudia lelkésznot. Tóth András, a Királyhágó-melléki Presbiteri Szövetség elnöke tájékoztatást adott a kerületben 2018. évben eddig tartott alkalmakról, és megköszönte a Magyar Református Presbiteri Szövetség sokrétű támogatását, és jelezte: mindenki elviheti magával a Presbiteri Füzetek legújabb kiadványát és a Presbiter legutóbbi számát is.

A délelőttöt egyetlen témának szentelték, az imádságnak. Dr. Békefy Lajos Ph.D. református lelkipásztor és a Presbiter felelős szerkesztője 24 képpel illusztrált előadásban fejtette ki a legfontosabbakat arról, mit tehet a magyar református presbiter az imakultú-

ra ápolásáért. Az Imádkozzatok és buzgón kérjétek című dicséret éneklése után mutatta be számos bibliai, egyháztörténeti, és református imatörténeti példán 2000 éves imakincsünk alapformáit: az egyéni, a publikus vagy közima, valamint a korporatív, (presbiteri) testületi ima jellegzetességeit.

Alaptételként fogalmazódott meg: ima nélkül nincs keresztyén, református, presbiteri élet. Idézte Augustinus, Kálvin, Luther, Szikszay, Spurgeon, Barth, Chambers véleményét az imádkozásról. Ezután az ötujjú kéz fotója alapján szemléletesen határozta meg az imádkozás öt fő jellegzetességét: 1. a magasztalást; 2. a hálaadást; 3. a könyörgést; 4. a bűnvallást; 5. a kérést. Presbiternél, lelkésznel, hívó embernél ez az ima mindig kéznél van! Ez szelíd fegyverünk. Az öt ujj példáján azt is bemutatta, kikért imádkozzunk: 1. családjunkért, testvéreinkért; 2. lelki és szellemi vezetőinkért; 3. hazánkért, kormányunkért, elöljáróinkért, beosztottainkért; 4. gyengeségek, betegségek hordozóiért; 5. önmagunkért. Fontos a sorrend! Mivel az imádkozás tanítását sem lehet elég korán kezdeni, erre utalva elevenítette fel a konferencia közössége a délvidéki testvéreink énekeskönyvéből vett halleluját szép zengő énekléssel: „Két kezünket összetéve, Imádkozzunk szépen, Hisz van, aki meghallgatja, Van Isten az égben! Ami csak fáj, ami búsít, Mondjuk azt el Néki, Keservünket, bánatunkat, Jó Atyánk megérti! Megvigasztal az imádság, Megtisztul a lelkünk, A jó Isten közelében Otthonunkra lertünk!”.

Előadó beszámolt a Presbiteri Szövetség egységes határozatáról, aminek értelmében a Szövetség egyházi és kormányzati helyekre előterjeszti a Nemzeti Imanap országos bevezetésének az ügyét, amiért a jelenlévők buzgó imádságát is kérte. Ajánlotta presbiteri imakurzus tartását, családi és gyülekezeti imanapok bevezetését, valamint egyéni, gyülekezeti, egyházmegyei, kerületi imanaptár, imakalendárium készítését. A hat munkacsoport az előadás alapján ezekre a kérdé-

sekre kereste a választ: 1. Mi ragadott meg leginkább a hallottakból és miért? 2. Mit szeretnék, tudnék tenni a református egyéni, közösségi, testületi imádkozás megelevenítéséért? 3. Milyen imaterveket, témákat javasolnék presbitériumunknak? 4. Mennyire van nálam kéznél az imádság? 5. Hogyan imádkozom? Levegőbe, találmra, szükség diktálta módon vagy Igéhez kapcsolódva? 6. Milyen az imádságom iránya: én - te - ő - mi - ti - ők? Vagy fordítva?! A konferencia pléniumán számos őszinte, építő, konkrét válasz és következtetés hangzott el. A szilágysomlyói Bánffy Énekkar adott szép énekes, szavalatos műsort még ebéd előtt Papp Ilona kántor-karnagy vezetésével. Kedves mozzanata volt a délelőttnek, hogy az előadót szép emlékvázával ajándékozták meg, és a presbiterként jelenlévő fiatal tanár, Thököly Vajk költő Ráncok a reményhez c. dedikált kötetét adta át neki. Krisztus Urunk Lelkének sorsfényesítő, az imádságot szívünkre helyező jelenlétét, közösségépítő, megörvendeztető kiadását éltük át a hegyen épített konferenciaközpontban - legyen áldott ezért is Urunk!

DR. BÉKEFY LAJOS

Egyből lesz a sok

Az idei év szeptemberében gyűltek egybe az Algyógyi Szórvány Munkacsoport tagjai, hogy a Hunyadi egyházmegyében található Algyógyi Ifjúsági Központban tanácskozzanak.

Az idei tanácskozás szervezője a Romániai Országos Református Lelkészerterkezleti Szövetség volt, melynek munkáját a Szórványiroda segítette. A tanácskozáson részt vettek az Erdélyi Református Egyházkerület és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület szórványban tevékenykedő lelkipásztorai. A tanácskozás Beke Boróka, az Erdélyi Lelkészerterkezlet elnök asszonya áhítatával kezdődött, majd a lelkipásztorok bemutatkozásával és a gondjaikra bízott szórványgyülekezetek beutazásával folytatódott.

Másnap a reggeli áhítat igehirdetői szolgálatát Kerekes József István RORLÉSZ elnök végezte. A tanácskozás az esti bemutató-bemutató alkalmak bezárásával ért át a napirend szerinti fórum beszélgetésre, melyen részt vettek Kató Béla erdélyi püspök, Csűry István királyhágómelléki püspök, Kántor Csaba erdélyi egyházkerületi főjegyző, Szegedi László erdélyi generális direktor, Dézsi Zoltán erdélyi egyházkerületi főgondnok.

A hallgatóság soraiban foglaltak helyet a csíkszeredai és kolozsvári Konzulátusok konzuljai, valamint az Erdélyi és a Királyhágómelléki Egyházkerületek Lelkészerterkezleti elnökei, Vetési László és Kovács István tanácsos urak, Gáll Sándor kancellár, valamint szórvány egyházmegyék esperes lelkipásztorai.

Csűry István püspök a napi ige szerinti igei köszöntőt mondott. Hangsúlyozva a prófétai „csakazértis” makacsság fontosságát, a kitartás „mégis morál”-ra visszamenő nélkülözhetetlenségét. Kató Béla püspök köszöntőjében a megjelentek köszöntése után annak a reménységének adott hangot, hogy a szórvány ügyeinek intézése a RORLÉSZ által végre egy kézbe kerül. Az alapítványi háttér segít majd fenntartani a szórványgondozás munkáját. Püspök úr hangsúlyozta: egyből lesz a sok, ezért az egy is számít. Fontos egy új szórványstratégia kidolgozása, hiszen a szórvány fogalma kitágult, az erdélyi nagyvárosok többsége is ide sorolandó. A stratégia mellé forrásokat kell biztosítani, ami már az Egyházkerületek felelőssége.

Kántor Csaba főjegyző a vidéki szórványtelepülések mellett a nagyvárosi szórványra hívta fel a jelen lévők figyelmét. Példaként említve az Székelyudvarhelyi Egyházmegyét, ahol 20.000 református él Székelyudvarhely városában és 8000 református él az Egyházmegye további 37 településén.

Dézsi Zoltán egyházkerületi főgondnok szerint a szórványról lemondani annyi lenne, mint a tömb magyar területek határőröziről lemondani. Ahhoz, hogy ne tudjanak körülzárni, minden segítséget meg kell adni a szórványban dolgozó lelkipásztoroknak.

Ezt követően a szép számban jelen lévő lelkipásztorok kérdéseket intéztek a kerületek megjelent vezetőihez. A két órás esz-

mecsere közös ebéddel folytatódott. Majd a tanácskozás következő részében Magyarország csíkszeredai és kolozsvári konzuljai ismertették a határon inneni magyarsággal kapcsolatos nemzetpolitikai gondolatokat. Tartalmas és informális beszélgetés alakult ki, melyben a minden magyar felelős minden magyarért elve nyert hangsúlyt. A nap hátralévő részében két kiváló előadást hallgathattunk meg. Szép Eduárd lelkipásztor a román reformáció kulisszái mögé engedett betekintést, majd Vetési László vetített képes, közegyházi és felekezeti, de sajátosan erdélyi érdekességeket mutatott be gyorsan elszálló másfél órában.

A nap Oroszhegyi Attila RORLÉSZ titkár áhítatával zárult. Vacsora után éjfélig tartó beszélgetés alakult ki.

Másnap reggel, Gáll Sándor igehirdetési szolgálata zárta a találkozót. A Királyhágómelléki Lelkészerterkezlet elnöke a szórványmunkát végzők elsődleges feladatának is az Isten mindenek felett való dicsőítését jelölte meg.

KEREKES JÓZSEF ISTVÁN

Lelkészerterkezletet tartottak Nagyváradon

Könyvbemutatóval egybekötött lelkészerterkezletre gyűltek össze a Királyhágómelléki Református Egyházkerület lelkipásztorai október 4-én. Az értekezleten Dr. Visky Béla Sándor, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet professzora *A lelkipásztor, mint értelemmel szenvedő küldött* címmel tartott előadást.

A lelkipásztorokat köszöntötte Gál Sándor, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület lelkészerterkezleti elnöke, a RORLÉSZ (Romániai Református Egyház Lelkészerterkezleti Szövetsége) képviselőjében pedig Oroszhegyi Attila szólt a jelenlevőkhöz.

Az értekezleten Szőnyi Levente lelkészerterkezleti alelnök hirdetett ígét. A Mt 24,35 igeszakasz alapján arra hívta fel a lelkipásztorok figyelmét, hogy bár minden változik és elmúlik, ám a lényeg nem. Nekünk, keresztényeknek pedig ez a „lényeg” nem más, mint

Isten ígéje, melynek mércéje szerint rendezzük be életünket.

Dr. Visky Béla előadásában felsorolta azokat az tényezőket, amelyek ma szenvedést okozhatnak a romániai református lelkipásztoroknak. A Szentírás alapján beszélt Krisztusról, mint szenvedő szolgáról. Igyekezett feloldani azt a paradoxont, ami a következő kijelentésben jelenik meg: „ami-

kor gyenge vagyok, akkor vagyok erős.” (2Kor 12,10) Végül beszélt Henri J. M. Nouwen *A sebzett gyógyító* könyve alapján a lelkiszolgálatról korunk társadalmában.

Gál Sándor lelkészerterkezleti elnök mutatta be Dr. Visky Béla Sándor *Megtartó ismeret* című könyvét. A megtartó ismeret nem más, mint a Megtartó ismerete. A könyv választ ad arra, hogy miért higgyünk az evangéliumnak a 21. században is. A kiadvány nem hiányozhat egyetlen vallásos irodalmat kedvelő olvasó polcáról sem, különösen ajánlott az egyházban szolgálatot végzők és presbiterek számára. A lelkészerterkezleten nem maradt el a fórumbeszélgetés sem. A beszélgetést Csűry István püspök vezette fel. A lelkipásztorok az egyházkerület időszerű kérdéseit beszéltek meg egymás között.

SEBESTYÉN ELEK ELŐD

Nemzetközi egyházi hírek

■ **A BIBLIA ÉS A HIT SEGÍTETTE A FIA-TAL TÚLÉLÉSÉT AZ ÓCEÁNON.** A fiatal indonéz fiú, *Aldi Novel Adilang* hét héten át hanyódott az óceánon. Éhezés, szomjúság, öngyilkossági gondolatok kísértették. De nála volt Bibliája, és naponta imádkozott. Bárkájával követni igyekezett bizonyos halak vonulását, így távolodott el 2000 kilométerre a partoktól. Az volt eredetileg a feladata, hogy éjszaka csali lámpákat helyezett el a vonuló halak fölé a tengervízben, hogy oda gyűljenek. De csak egy hétre volt elegendő élelmiszere, gázpalackja a főzéshez, tiszta édesvíz, a generátorhoz üzemanyag is fogytán. Végül csak esővizet és tengervizet tudott inni, amit átnedvesedett ruhájából facsart ki, így csökkentve annak sótartalmát. Kétségbeesése és öngyilkossági gondolatai leküzdésére a bibliaolvasás és az imádság mellett lelki énekekkel is törekedett. Végül egy panamai zászló alatt hajózó halászfregatt vitte őt a japán partokra.

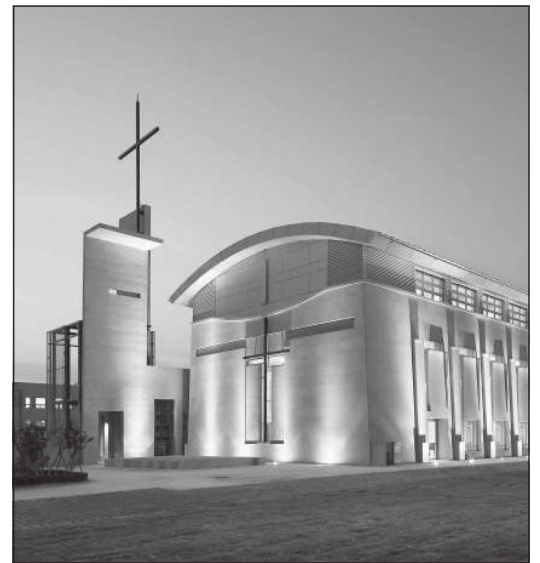
■ **A VALLÁS FELLENDÜLŐBEN OROSZORSZÁGBAN.** 1991-2015 között az Orosz Ortodox Egyház tagjainak száma 37%-ról 71%-ra emelkedett. Az oroszoknak 57%-a válaszolt úgy, hogy a saját hazájukhoz tartozás és az ortodox hit összetartoznak. A nemzetközi összehasonlítás szerint hasonlóképpen vélekedtek a grúz, szerb és görög ortodoxok. A megkérdezettek közül 85% úgy

gondolta, hogy az erős Oroszországhoz hozzátartoznak az ortodox hívők, akik százmilliónál is többet számlálnak. Görögországban az erős állam és ortodoxia kapcsolatáról 70%, Szerbiában 80%, Fehéroroszországban 76% vélekedett hasonlóképpen.

■ **ÉSZAK- ÉS DÉL-KOREA EGYHÁZI VEZETŐINEK TÖRTÉNELMI TALÁLKOZÓJA.** Kétnapos találkozó volt nyár közepén Genfben, melyen a koreai félsziget mindkét országából vettek részt egyházi vezetők, s arról tanácskoztak, miként lehet megőrizni a békét a kettéosztott országban. A találkozó során közös imádkozás mellett megvitaták azokat a lehetőségeket, melyekkel a két országban élő testvérnép, és a keresztyének járulhatnak hozzá országaik közeledéséhez. Közleményükben kérték, hogy a világ minden egyháza és szervezete vegye fel imatémái közé a megbeszélések folytatását, testvéri szolidaritással gondoljanak a koreai emberekre és egyházakra, hogy hatékony lépéseket tudjanak tenni az újraegyesülés, a kapcsolatok fejlesztése és a növekvő együttműködés érdekében.

■ **A JÖVŐ TEMPLOMA A JELENBEN.** Maradjunk még egy kicsit dél-koreai református testvéreinknél. A képen látható modern templom 2008-ban épült fel a fővárostól, Szöultól délre, Iksan városban. A Shinkwang Templom és Gyülekezet nagy vasárnapi istentiszteleti csarnoka 2 500 személyre biztosít kényelmes ülőhelyet, emelkedő „nézőtérrel”. A kisebb, hét közben használatos bibliaórai kis templomocska az épületegyüttesen belül 300 személyes. A presbiteriánus/református egyházi centrumhoz kávézó, gyermek és ifjúsági foglalkoztató előadóterem, fitness edzőterem és 500 autó számára parkoló tartozik. A református központ felépítésében svájci református gyülekezetek is segítettek. A gyülekezetnek több mint ötezer egyház-

tagja van, központjuk tervezésében amerikai testvérgyülekezetek építészei segítettek. Hetente mintegy 8000 hívő fordul meg a központban, akik 20 imateremben tarthatnak egyéni vagy közösségi imaalkalmakat. A fantasztikus Isten-háza 500 ezer négyzetméteren terül el, illetve az ingatlan mérete ekkora, beleértve a hatalmas parkolót is. Az épületben nagy mennyiségű cseresznyefa alapanyagot használtak fel az üveg és a beton mellett. A gyülekezet egyik lelkésze, *Duck Soon Chang* szerint ez az egyházi központ új fejezetet nyitott a koreai egyházi életben.

■ **FOLYTATUNK-E LELKI BESZÉLGETÉSEKET EGYMÁSSAL ÉS MÁSOKKAL INFORMÁCIÓS KORUNKBAN?** Roppant izgalmas kérdést dolgozott fel a kiváló amerikai protestáns közvélemény kutató intézet, a Barna Group. Azt, hogy a keresztyének, protestánsok mennyire tudnak, akarnak hitükről, az evangéliumról, a Bibliáról beszélgetni másokkal. Ezt nagyon fontos lenne megvizsgálni nálunk is a Kárpát-medencében. Vajon milyen eredmény jönne ki? A válaszok összesítése abban az USA-ban, ahol a lakosság legalább 76%-a protestáns, meglepő volt. A legtöbben így válaszoltak: nem gyakran teszek bizonyosságot másoknak. 1993-as adatokkal összehasonlítva, ma kevesebben éreznek személyes felelősséget azért, hogy megosszák az evangéliumot, a jó hírt. 10 közül csaknem heten vélik úgy, hogy a hit és az evangélium megosztása az egyházi feladata. Arra a kérdésre, hogy minden keresztyének feladata megosztani másokkal keresztyén hitét, 1993-ban a megkérdezetteknek 89%-a válaszolt igennel, ma 64%. Vajon ez nálunk hogyan nézne ki? Lehet, hogy a 64%-kal az amerikaiak velünk szemben magasan vezetnek?! Az elgondolkodtató felmérés eredményeinek ismertetésére, illetve ennek tükrében a magunk megkérdezésére még visszatérünk.

Egyházi sajtósokat tüntettek ki

Református, római katolikus és baptista sajtótermékek munkatársai vehették át nemrég a nagyváradi Ady Endre Emlékmúzeumban a sajtódíjakat.

A váradi újságírás kezdetének másfél évszázados évfordulójára, 2012-ben hozta létre a Romániai Magyar Demokrata Szövetség Bihar megyei szervezete a sajtósok munkájának elismerésére szánt kitüntetését. Az idén az egyházi sajtó munkatársait kívánták díjazni, ezért a jelölést is a történelmi magyar egyházak előljáróira bízta – mondta el a szép számú érdeklődőt köszöntő Szabó Ödön parlamenti képviselő, a Szövetség megyei ügyvezető elnöke, a kitüntetés ötletgazdája. Hagyományosan az Ady Endre Emlékmúzeum a díjátadás helyszíne, így volt ez szeptember első csütörtökén is. Az eseményt megtisztelte jelenlétével Böcskei László római katolikus megyés püspök és Csúry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke, illetve a baptista egyház több reprezentánsa is.

Szűcs László, a *Várad* folyóirat főszerkesztője a Magyar Újságírók Romániai Egyesületének írott sajtóért felelős alelnökéként az egyes díjak névadójáról, tiszteletre méltó egykori nagyváradi újságírókról emlékezett meg, ugyanis a sajtódíj nem egy, hanem három. A fiatal, pályakezdő újságírók az Iványi Ödönről elnevezett kitüntetést kaphatják meg, a Fehér Dezső nevű viselő életműdíjként értékelhető, a szakmai

elismerést pedig a Bokor András nevét viselő díj jelképezi.

Ebben az évben a *Harangszó* munkatársa, a rádióműsorokat is szerkesztő Ghitea-Szabó József Levente pelbárthidai református lelkipásztor vehette át az Iványi Ödön-díjat. A Wagner Erik püspöki titkár által írt laudációját Csúry István olvasta fel, miután „mogyoróhéjban” visszatekintett a református sajtó történetére, az egyházi lap 1990-es indulására, és arra a másfél évtizedre, amíg maga is munkatársa, majd főszerkesztője volt a kiadványnak.

A váradi római katolikus püspökség sajtóreferense, a Mária Rádió munkatársa, dr. Micaci Krisztián a Bokor András-díjat érdemelte ki. Amint Kovács Zsolt püspöki irodavezető laudációjában megfogalmazta: mun-

kájával mintegy hidat képez az egyházi és a világi között.

A baptista egyház lapjának, a *Szeretetnek* 1990-es elindításában és működtetésében vállalt oroszánrészt a 85. évében járó Antal Ferenc. A lap felelős szerkesztőjének, Gönczi Gézának a méltatásából megtudtuk, hogy a nyomdász végzettségű szerző verseket is írt, kötetei jelentek meg, s most átvehette a Fehér Dezső-díjat.

A Deák Árpád szobrászművész által készített bronz kisplasztikák és az oklevelek átvétele után a kitüntetettek pár szóban megfogalmazták, mit jelent számukra az elismerés, elkészült a szokásos csoportkép, s fogadták a gratulációkat.

MÁTÉ ZSÓFIA – Biharország

Fricska

Egy gyülekezetben egyszer előadást tartottak a világban lévő szegénységről és a sok millió éhező emberről. Az egyik atyafi, aki nagy étvágyáról volt híres a gyülekezetben, magában sokat forgatta a hallottakat és elhatározta, hogy ő bizony fogyókúrába kezd Isten dicsőségére és az éhező szenvedőkkel való együttérzés végett és lead tíz kiló súly-

felesleget. Meg is osztja a tervét a komájával, aki csak helyeselni tudja a dolgot.

Fél év múlva találkozik a komájával, aki megkérdezi tőle:

– Na, kedves komám, hány kilót kell még leadjál a tízből?

– Tizenkettőt – felelte szomorúan az atyafi.

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszo

Szerkesztőbizottság: Békefy Lajos, Fábíán Tibor, Ghitea-Szabó József-Levente, Tokár Sándor, Tötös Beáta, Wagner Erik.

Felelős szerkesztő: Visky István. Hírszerkesztő: Tokár Sándor. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó.

Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0726242824, 0259435386. E-mail: harangszo.ujzag@gmail.com

Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszo, www.harangszoujsag.wordpress.com.

Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szentkereszt Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik.

A lap terjesztése a lelkes hivatalkon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.